

תאריך: 14.1.09

בתשובה נא לציין: 59110

לכבוד
מר מני מזוז
היועץ המשפטי לממשלה
בפקס 02-6467001
דחוף ביותר!

לכבוד
מר אהוד ברק
שר הביטחון
בפקס 03-6976218

לכבוד
מר אהוד אולמרט
ראש הממשלה
בפקס 02-6466527

הנדון: הפסקה לאלתר של השימוש באמצעי לחימה בניגוד למשפט הבינלאומי ההומניטרי

1. בשם האגודה לזכויות האזרח, אמנסטי-ישראל, גישה, הוועד הציבורי נגד עינויים, המוקד להגנת הפרט, עדאלה ורופאים לזכויות אדם, הריני לפנות אליכם כדלקמן.
2. בכמה מכלי התקשורת דווח בימים האחרונים, כי ישראל משתמשת בפצצות זרחן במלחמה ברצועת עזה.
- ראו, למשל, כתבה מאתר nrg מהיום, שכותרתה "פצועים מעזה: פצועים סובלים מכוויות מוזרות": <http://www.nrg.co.il/online/1/ART1/839/376.html>; הכתבה של The Times מיום 5.1.09 שכותרתה: **"Israel rains fire on Gaza with phosphorus shells"**: http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/middle_east/article5447590.ece
3. מפרסום של ארגון Human rights watch מיום 10.1.09, עולה כי מניתוח תמונות שנערך על ידי הארגון, מתברר כי ישראל אכן משתמשת בפצצות זרחן:

On January 9, Human Rights Watch researchers on a ridge overlooking Gaza from the northwest observed multiple air-bursts of artillery-fired WP that appeared to be over the Gaza City/Jabaliya area. In addition, Human Rights Watch has analyzed photographs taken by the media on the Israel-Gaza border showing Israeli artillery units handling fused WP artillery shells, as well as video of air bursts over Gaza followed by tendrils of smoke and flame that are highly indicative of WP use.

ראו הפרסום של ארגון "Human Rights Watch" בעניין זה: <http://www.hrw.org/en/news/2009/01/10/q-israel-s-use-white-phosphorus-gaza>

<http://www.hrw.org/en/news/2009/01/10/israel-stop-unlawful-use-white-phosphorus-gaza-0>

4. המשפט הבינלאומי ההומניטרי מגביל את השימוש באמצעים ובשיטות הלחימה. שימוש באמצעי לחימה אשר גורמים לסבל מיותר, מעבר לנחוץ לנטרולו של איום צבאי, הנו אסור בתכלית האיסור. מדובר באחד הכללים העתיקים ביותר בדיני המלחמה המודרניים. הוא מעוגן, בין היתר, בסעיף 35 לפרוטוקול הראשון לאמנות ג'נבה בדבר הגנת אזרחים, משנת 1977 (להלן: הפרוטוקול הראשון).

Art 35. Basic rule

1. In any armed conflict, the right of the Parties to the conflict to choose methods or means of warfare is not unlimited
2. It is prohibited to employ weapons, projectiles and material and methods of warfare of a nature to cause **superfluous injury or unnecessary suffering**.

5. המשפט הבינלאומי ההומניטרי אוסר על שימוש באמצעי לחימה אשר עלולים להוביל לפגיעה ישירה באזרחים שאינם משתתפים בלחימה. במשפט הבינלאומי ההומניטרי קיימת אבחנה ברורה בין אזרחים ללוחמים ובין מטרות צבאיות למטרות אזרחיות. (ראו: סעיפים 51-48 לפרוטוקול הראשון, שיש להם מעמד של משפט בינלאומי מנהגי; כמו כן סעיף 2 (1) ל-Convention on Certain Conventional Weapons, Protocol III 1980).

6. כפי שמפורט להלן, ככל שנעשה שימוש על-ידי הצבא בפצצות זרחן ברצועת עזה, מהווה הדבר הפרה ברורה של שני הכללים הללו.

7. גם אם המטרה של השימוש בפצצות הזרחן היא ליצור מיסוך-עשן, הרי שבתנאי הצפיפות של רצועת עזה הפגיעה בבני-אדם היא כמעט ודאית. כאשר נגרמת פגיעה כזו התוצאה מחרידה, בשל התכונות הקאוסטיות של הזרחן, שגורם לכוויות קשות במיוחד ומאכל את הבשר החי.

8. מעבר לכך, מדובר באמצעי שבנסיבות של רצועת עזה אינו מאפשר לכוחות המשתמשים בו להבחין בין אזרחים ללוחמים. גרימת שריפות גדולות מימדים באזור שהוא בעיקרו אזרחי, לעולם תביא לפגיעה ללא-אבחנה ברכוש אזרחי ולפגיעות קשות באזרחים עצמם.

9. כמו כן, מדיווחים שונים בכלי התקשורת, עולה החשש כי ישראל משתמשת בפצצות מצרר. כידוע, פצצת מצרר הנה תחמושת לא מדויקת. פצצה אחת יכולה להכיל עשרות עד מאות פצצות משנה המתפזרות על פני שטח רחב סביב מוקד הפגיעה. חלק מפצצות המשנה עלול שלא להתפוצץ מייד ולהישאר פזור בשטח, דבר ההופך את השטח המופצץ לשדה מוקשים רחב היקף.

10. יצוין, כי האמנה בדבר שימוש בפצצות מצרר, שאושרה על ידי 107 מדינות בעולם, אוסרת על שימוש, ייצור או אחזקה של פצצות מצרר.

11. ועדת וינוגרד התייחסה בדו"ח הסופי שלה בעניין מלחמת לבנון השנייה, לשימוש שעושה ישראל בפצצות מצרר. שם דובר על הפצצת כפרים לבנוניים בפצצות מצרר, כשתושבי הכפר אינם נמצאים באופן זמני. הוועדה קבעה כי:

פרשנות מרחיבה [של הפרקליט הצבאי הראשי], המתירה לירות בחימוש מסוג מצרר גם למטרות צבאיות הנמצאות במקומות בהם הנפלים עלולים לפגוע באזרחים – אף אם רק לאחר שובם – על פי שקלולו של מפקד צבאי בשטח בלבד – אינה תואמת את הרציונל שבבסיס ההגבלות על השימוש במצרר [...] סגנון לחימה המתמקד בפעולה מתוך שטחים בנויים אכן מגביל בצורה ניכרת את יכולת הפעולה הצבאית של מי שמתגונן נגדה. המשפט הבינלאומי אוסר במפורש סגנון כזה של לחימה. למרות זאת, **איננו סבורים כי הרחבת כללי השימוש בחימוש מסוג מצרר, שיש עמו נפלים רבים, לשטחים כאלה, ללא בקורות מחמירות ופרטניות – אף אחרי שיושביהם פונו זמנית – היא הרחבה קבילה.** (ההדגשה במקור) (דו"ח הוועדה לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006, עמ' 499).

12. למרבה הצער, גם השימוש שעושה ישראל באמצעי לחימה קונבנציונליים ברצועת עזה נעשה תוך הפרה שיטתית של עקרונות האבחנה והמידתיות, אולם השימוש באמצעים לא קונבנציונליים מהווה נדבך נוסף וחמור של שבירת הנורמות הבסיסיות ביותר של מותר ואסור במלחמה.

13. דיני המלחמה, שנועדו לצמצם ולו במעט את זוועות המלחמה, הם פרי מאמץ כלל אנושי של דורות, ונועדו להגן על אזרחים וחיילים כאחד. מעטה ההגנה שהם יוצרים הוא עדין ושבירי. שבירת הכלים עלולה להביא לשבר שאין לו תיקון. הפיתוי של הדרג הצבאי לכרסם במעטה ההגנה הזה הוא גדול – אף שחיילים בשדה הקרב הם הראשונים הזקוקים להגנתו. מחיר הכרסום בציות לדיני המלחמה אין לו מונים, והמחיר עשוי להיגבות לא רק בעזה.

14. לאור האמור לעיל, וככל שאכן נעשה שימוש באמצעים האמורים, אנו דורשים להפסיק לאלתר את השימוש באמצעי הלחימה הנ"ל ובכל אמצעי בעל אפקט דומה, ולהימנע מפגיעה באזרחים מוגנים.

15. לתגובתכם המיידית.

בכבוד רב,

עביר ג'ובראן-דקואר, עורכת דין

העתקים:

תא"ל אביחי מנדלבלט, הפצ"ר, בפקס 03-5694526
אלוף יואב גלנט, אלוף פיקוד דרום, בפקס 08-9902655